

CSONGRÁDI LAP

VEGYES TARTALMU KÖZLÖNY.

<p>Szerkesztőség: Főttér 27. szám, hova a lap szellemi részét illető közlemények küldendők. Megjelen minden vasárnap reggel. Kéziratok nem adatnak vissza</p>	<p>Előfizetési díj: Egész évre 4 ft. Félévre 2 ft. Negyedévre 1 ft. Hirdetéseket a kiadóhivatal mérsékelt árjegyzék szerint számít. Egyes szám ára 8 kr.</p>	<p>Kiadóhivatal: Weisz Márk könyvkereskedése, hova az előfizetési- és hirdetési díjak küldendők. Bélyegdíj minden hirdetés után 30 kr. Nyilttér petit sora 30 kr.</p>
---	--	---

A kistrét.

Elég fontosnak tartjuk e tárgyat, hogy arra ismételtén visszatérve, foglalkozunk a Közlöny mult heti cikkével és rámutassunk azon végtelen nagy gyakorlat által is művészetté fejlesztett tökélyre, mely a valót a valótlannal keverve, a szó és állítások merészségével mindazokat megtéveszti, kiknek erős ítélőképességét a tapasztalatok által a legnagyobb jogosultsággal ébren tartott élénk gyanu folyton nem élesíti.

Mert például igaz, hogy Makai István akkor, mikor Szilárdffyval a szerződés kötött, Hock párti volt, de az is igaz, hogy most meg éppen ugy nem Hock párti, mint a többi értelmes gazda, ki e nyavalyából szerencsésen kigyógyult.

Igaz az is, hogy Szvoboda Ferencz, a „9” tagu bizottság azon ülésén, mikor a törvényszéki bíró urnak a Szilárdffyval kötött szerződésre vonatkozó észrevételei tárgyalattak, jelen nem volt, de a törvényszéki bíró ur rendelkezései e szerződést erősebbé, keményebbé és szakszerűbbé tették, a bíró ur nagy tapasztalásával és tudásával segítette a „9” tagu bizottságnak e szerződést a mérnökkel szemben szigorítani, de lehetőleg kímélte azon feltételeket, melyeket előzőleg a bizottság és mérnök együtt megállapítottak, így maradt meg e szerződésben azon egyedül kifogásolt rendelkezés is, mely a mérnöknek a felosztás bevégzésére egy évi időt biztosít, akkor azonban midőn ezen feltétel lett megállapítva, nemesak hogy jelen nem volt Szvoboda Ferencz, de mint kimutattuk, az ő határozott egyénisége, rendelkezni vágyó képessége nyilatkozik az akkori gyűlésről felvett jegyzőkönyvben is.

A Közlöny cikkét és észjárását eléggé jellemzi azon képtelenség, a melylyel Szilárdffyt és eljárását védelmébe veszi, pedig ha nem voltunk is képesek talán meggyőzni mindenkit, hogy a kistrét felosztásának elhatalosztása egyedül és kizárólag a Szilárdffy hibája, azokat is talán meggyőzi a tapasztalat, ha látják, hogy ugy a kilenczes, mint a nagyret felosztása tényleg folyamatban van. Már pedig, ha a nagyobb birtokok felosztását a mérnökök megigérték, s igé-

retöket be is tartották, miért lett volna éppen a legkisebb birtoknak a felosztása lehetetlen, miért gyanuskodtunk volna éppen azon mérnök szavában és képességében, kit legjobban ismertünk és mint embert most is nagyra becsülünk.

Felszólamlásunkból kitűnik, hogy mi a kistrét felosztásának elhatalosztásáért az igazsághoz hiven egyedül és kizárólag a mérnököt okozzuk; de még minket is, — kiket sajnos, a megszokás már közömbössé tehetett volna, — felháborít azon kétszínű játék, melyet elleneink ez ügyben tanusítanak. A bizottsággal és Forgó József párttag indítványára elhatározzák, hogy a mérnököt szorítani kell az azonnali felosztásra s Szvoboda Ferencz a másik párttag és a pártközlöny a halasztást vitatják és felbujtatják a bírót a jegyző ellen, mert nem segítette a halasztás kieszközlésében, holott jól tudták, hogy a jegyző a bizottságnak tartozik engedelmeskedni, ennek határozatait köteles végrehajtani és becsületet ember létére, még látszatból sem fogja kötelességét megszegni, hanem ezt a legnagyobb kellemetlenségek dacára is

TÁRGYA.

Dal a milleniumra.

Irta: Balog István.

Szálljon az égbe, zendüljön az ének!
Napja lehunyán hosszú ezredéveknek,
Zengje a róna, orma a hegyeknek
Hálalmáját a magyar nemzetnek.

Hadd legyen a dal ezer év visszhangja
Búnak örömmel hirdető harangja;
Búnak örömmel nyíljék szóra szájra
Érezze újra magyarok hazája.

Harsogjon a harez harsány riadója
Lengjen a szélben Árpád lobogója;
S győztes csatáknak áldomását ülve,
Bugjon a sikon Lehel hadi kürtje.

Hol annyi hősnek véreznie kellett
Sirjon az ének Sajó vize mellett;
S hol sirt az ármány egy nemzetnek ásott
Öntözze könnyel Világost, Mohácsot.

S vészbe, viharba, im most is a régi,
Élnek erőben Árpád ivadéki,
Dörghet az ágyu, harcok riadója
Hadur a magyart megvédi megójjja.

Szálljon az égig, zendüljön az ének,
Napja lehunyán hosszú ezredéveknek,
Isten, ki által hazát nyert e nemzet:
Engedd megérnünk a második ezret.

B u c s u.

— Verses naplóból. —

Ne fájjon a válás, a mely lényeinknek
Csak véges részem ilhet diadalmat,
Átröpítí lelkem, érjen égig a gát,
Melyet közzénk emelt a sors válaszfalnak.

Ott leszek te véled, ha puha szárnyain
Az üdítő álom lelkedet ringatja:
Ott leszek, ha nyíló selyem pilláidra
A pirkadó hajnal első csókját adja.

Ott leszek te véled, ha ujult erővel
Napi teendőid vig kedélylyel végzed;
Támogatni foglak, ha a gondok terhét
Gyöngye vállaidra nehezeden érzed.

Ott leszek letörlöm, ha a nyári hőség
Verejték-gyöngyöket esal arczod havára,
Melengetni foglak, ha hullám tagjaid'
A télnek dermesztő hidege átjárja.

Fel veled dalolok, ha örömmel tultelt
Kebled a dalban keres könnyebbülést,
Vigasztalni foglak, ha bánatod árja
Könnyekben szemeid pilláin át tör rést.

Ott leszek te veled, bár merre visz sorsom,
Örömd enyém is, részt veszek könnyedben,
Válasszon el tőled bár egész világrész,
Világ végéig is elkísér szerelmem.

Kohányi Róbert.

Az ördög országában.

— A „Csongrádi Lap” eredeti közleménye. —

Még most is borzongás fog el, ha rá-gondolok s libabőrzik a bőriöm, mint mikor hűvös szellő csapja meg Kárpát csendes tengerszemének sima fölületét.

Ebben a gyönyörű hasonlatban minden-estre igaz annyi, hogy hűvös szellő csapott meg s megdideredtem, mikor onnan kijöttem. A magabaszállás öntudatlan érzete mián-e, mely titkon beopta magát lelkembe, vagy a nagy ellentét folytán, mely a pokol és a paradicsom közt van.

Mert valóságos pokolban jártam s a főváros valóságos paradicsom. Csak tudni kell a módját, tudni kell megtalálni a tiltott fának gyümölcsét s azzal óvatosan, mértékletesen élni, nem úgy, mint Ádám apánk, a kinek a miatt mondták föl a paradicsomot, mert nem értette az óvatos élés mesterségét.

Mi fővárosiak dicsekszünk azzal, hogy tudunk élni — szánalom a kivételnek — s föltudjuk találni paradicsomunkat sok helyütt. Ennek azonban megvan a maga visszahatása, mert az ember foga a sok édességtől is elvá-sik, nemesak a sok savanyúságtól. A lélek, a szellem épp oly kótyagos lesz, mint a test s a szakadatlan, gondtalan vigalom után neki is csak oly jól esik egy kis cibere, mint a megsavanyodott gyomornak, illendő kirugá-soknak utána.

Egyszerű természeti törvény, hogy a sok jóra eszmör következik. S nagyon természetes, hogy a lelki fáultságnak s az ettől csak pár lépésnyire ólalkodó megbánásnak a hangulata legjobban a Nagyhéten rohanja meg az embert, mikor alkalmá is van rá s szug-

nyíltan teljesíteni. Ama bizonyos vasárnapi jelenetnek bizony maguk az okai, s takaródhatnak a bíró halk szavával, a mételey terjesztésének büne önöktől elváthatatlan.

Végül mi is reá térünk városunk szülőtte, volt képviselőnk, a nagy tehetségű államférfi városunk minden közügyének alapos ismerője és fáradhatlan támogatója dr. Szivák Imrere, s ismételtelen kijelentjük, hogy Szvoboda Ferecz kezdte csinálni a Csongrád-Sövényházi ármentesítő társulatot, Károlyi Sándor gróf lett volna az elnök, ő meg az igazgató, és mégis jónak látta ezt Szivákra fogni, s mint-hogy akkor az ártérfejlesztés és leszámolás nem volt azonnal befejezhető, a nagy teher alatt nyögő birtokos osztályt sikerült józan ítélő képességében megtévesztve Hock pártivá tennie, ezzel nagyobb vétett Csongrád ellen, mely pedig őt csépai léteére szívesen fogadta, amit valaha levezeklenie sikerülend.

Válasz a förmedvényre.

Lapunk m. vasárnap megjelent számában ígéretet tettünk, hogy nem maradunk adósok sokáig Csapó János helybeli r. kath. segéd-lelkész urnak, a „Csongrádi Közlöny“ m. hó 29-én megjelent számában közzétett förmedő vezércikkéért. Előre bocsájthatjuk azt is, hogy nem szándékunk Csapó ur gorombaságait, gorombaságokkal viszonzni, sem pedig vele hosszadalmas hírlapi polemiaát folytatni: mert mi egész más uton haladunk, mint az igen tisztelt cik-író ur, ki már csak azért sem követhet bennünket a felvilágosodás útjára: mert a szeminárium korlátolt nevelés abban megakadályozza.

Daczára ezeknek, azt mégis elvártuk volna Csapó urtól, hogy ha már hírlapi polemiaába keveredett, hát maradt volna tárgyilagos, mert förmedvényével sem az egyik, sem a másik cikkünket meg nem czáfolta.

gerálta is a komor idő, a templomok gyászja, a kétezer év előtti drámára való visszaemlékezés, melynek megrázó tragikumát a századok szürke kódén keresztül mindig nagyobb-nak látjuk. A részletek kövonalai elmosódnak, de az egész kép nagyobb, mint párázatos, ködös időben a holdvilág.

S ha már a megbánásnál vagyunk, akkor csak egy lépés a pokol. Mert bármit mondjanak is, ha biztosan tudnók, hogy nincs pokol, az emberiség nem sok megtért juhhal dicsekedhetnék.

Tanultam valaha a kis katekizmust, mely a pokolról azonban csak annyit tud mondani, hogy *léssen ott sírás-rívás és fogak csikorgatása!* Ez még gyerek koromban sem elégítette fantáziámat, mely valami pozitív képet akart volna birni az ördög országáról. Áhitoztam a borzalmas részletekre, mert szerettem volna néha igazán megborzadni, hogy igazán félhessek a pokoltól és az ő sötét hatalmaitól, az ördögöktől. Kiről sok rettenetese hallottam ugyan, le is festették elöttem a hittanáraim nagy ékesszólással, el is hitették velem, hogy itt jár a földön az emberek közt „mint ordító oroszlan, nézvén, hogy kit nyeljen el.“ De elevenen nem láttam.

Élemedett koromban olvastam azután Dantét is, s mohón faltam az ő isteni könédiájának első részletét, a *Pokol-t*. Ez már rettenetesen fölszigázta a képzeletet, s némi előzét nyújtotta a tulvilági *nemulassnak*. Egészen ez sem elégített ki, de szilárdul megárléldött bennem az a meggyőződés, hogy a képzőművészet, a festészet csak Dante örök-szép műve nyomán ábrázolhatja a Pokol borzalmait. — Ami akkor csak vágy volt, azt most

Azt azonban még sem hittük volna, hogy a t. káplán ur saját egyházának történetét sem ősméri. Azt pedig abból következtetjük, midőn cikkében azt állítja, hogy éppen ott kell a katolikusoknak szövetkezni, ahol az alkotmányosság megadja nekik a jogot. Mi ezzel szemben ma is azt állítjuk, hogy ott van szükség a katolikus egyletek alakítására: ahol a kath. vallás el van nyomva. Ezen állításunk mellett bizonyítanak az első katolikus szövetkezetek, az ugynevezett kath. casinók. Azok pedig éppen akkor alakítottak: midőn a katolikus vallást legjobban üldözték. Ha ezt sem tudja Csapó János tisztelendő ur, hát kérdezze meg Hegyi Antal plébános urat, aki önnök utbaigazítást fog adni.

Abbeli állításunkat pedig ma is fenn-tartjuk, hogy a katolikus kör alakításával nem a katolikus vallásnak akarnak szolgálatot tenni: hanem a néppárt országbontó törekvéseinek tesznek szolgálatot.

Elősmérjük, hogy nagyon szép tulajdonság az őszinteség; tehát tisztelettel meg-hajlunk Csapó János ur előtt, midőn kijelenti, hogy a katolikus kört sem Molnár János, sem Hegyi Antal nem szervezték: hanem ő szervezte, még pedig több katolikus hívő unszolására. Csak hogy kijelentésében az, hogy több katolikus hívő unszolására szervezte a kört — egyszerűen nem igaz. Hanem az az igaz, hogy Csapó János et. comp. unszolta a híveket arra, hogy katolikus kört alakítsanak.

Azt sem mondtuk mi, hogy Csapó János ur nem jó hazafi; hanem azt állítottuk, hogy hazafiatlan ügy szolgálatába szegődött, ha a kath. kör. alakításával a néppárt céljait akarja előmozdítani. Egy alföldi magyar emberről: aki magyar szülőktől származott, aki magyar szót ejtett ki száján, mihelyt beszélni képes volt; aki magyar kényeret eszik, feltenni azt, hogy készakarva a haza elleneivel szövetkezik, nem lenne szabad. De sajnos, akik ősmérik a néppárt hazafiatlan üzelmét, akik tudják azt, hogy annak egyes apostolai, daczára annak, hogy

megvalósulva láttam hazánk székesfővárosában, melynek immár pokla is van a városligeti fásor legvégén, egy koloszszerű, kívül-ről is mély benyomást keltő palotában. Márkus építész tervezte, s a pokolt Molnár és Trill festőművészek varázsolták bele. Mire a nagy millenáris tárlat megnyílik, akkorra ez is látható lesz, mert immár most is kész volna, csak még a legutolsó simításokat, apróbb tennivalókat kell végezni rajta.

És én láttam e poklot, Dante nagy fantáziájának festett megörökítését, s megtettem e rengeteg körpanorámában azt a meszeszerű utat, melyet Dante tett meg Virgilius társaságában minden poklokban keresztül.

És én megesküszöm, hogy ilyen fen-ségesen szép, de egyuttal borzalmas nagypéntekem még nem volt soha.

És szavamra mondom, hogy jól esett, mert az ember vágyik néha egy kis szellemi korhelveves után is.

Hogy mi látható ott? Minden csodás borzasztóság, amit egy pokol csak produkálni képes. A Styx sárga folyója, melyen majd elmerült a kinlódó lelkekkel telt csónak. A lelkek miriádjai, amint a pokol forgószele ide-oda űzi, hajlja, kuszálja őket a levegőben. A kinszenvedések vára, melynek tornyában furiák tanyáznak. Az elkárhozottak mocsara, melyben egymást marcangolva, harapdálva, fujtogatva fentrengenek a szerencsétlenek. Az öngyilkosok erdeje, a lombok közt asszony-arcu hárpákkal, ágaikon pedig megért gyümölcsökkel: egy-egy rémesen himbálódzó férfival. Azután a roppant szurok-tó, a melybe az ördögök tüzes vasvillával nyomkodják vissza a kiszabadulni akarókat.

magyarok, a pánszlávokkal és a dákórománokkal szövetkeznek ellenünk, kénytelenek hazafiatlansággal gyanúsítani mind azokat: akik a néppártnak akar közvetlen, akár közvetve szolgálatokat tesznek. Tehát, ha Csapó János ur tisztán csak azért szervezte a katolikus kört, hogy a katolikus híveket hitökbe megerősítse, habár mi az esetben is megmaradunk kifejtett álláspontukon, Csapó János urtól ezennel bocsánatot ké-rünk. De ha azért szervezte, hogy ez által a néppártnak szolgálatot tegyen, a hazafiatlanság vádját vele és társaival szemben fentartjuk, sőt meg is ismételjük.

Egyet azonban jegyezzen meg Csapó ur, nevezetesen azt, hogy a csongrádi köz-ségi áll. segélyezett polgári iskola fenttartási költségét $\frac{9}{10}$ részben az állam fedezi; de ha nem fedezné is az állam, még az esetben sem vagyunk alázasatos szolgák, akik meggyőződésünket állásunkért áruba bocsájtot-tuk. Elvünket senki kedvéért sem adjuk fel. Különbben is, mi nem felekezetet szolgálunk, hanem szolgáljuk a hazát, párt és felekezeti tekintet nélkül. Akkor pedig, midőn, mint hírlapírók, éber szemmel örökődünk, felvilá-gosítjuk azokat, akiket önök tévutra akarnak vezetni, hát nemcsak hazafiai, hanem ke-resztényi kötelességünknek teszünk eleget. Azt hisszük, hogy a rom. katolikus hon-polgároknak teszünk szolgálatot: midőn nyilvánosan tiltakozunk, midőn felelünk szá-vunkat akkor, midőn önök a felekezetek kö-zötti békés egyetértést akarják megzavarni.

Egyuttal biztosíthatjuk Önöket Csapó urék, hogy valahányszor a békés egyetértést szándékoznak megzavarni — mi, mindany-nyiszor állunk elébe!

UJDONSÁGOK.

— **Főispáni látogatás.** V a d n a y Andor Öméltosága, vármegyénk köz-tiszteletben álló főispánja, f. hó 27-én nálunk volt, de még az nap délután visszautazott székhelyére, Szentésre.

Azután a polgári és vallási vizsályt szítóknak csoportja, mindahány rettenetesen megcsontkítva. Meg a hamisítók gödre, rettenetes látványa az egymást marcangoló, össze-gabalyodott alakoknak. Végül a jég, a fagy, a megsemmisítés hazája. Egyes alakok a jégből kiemelkedve dühösen marják egymást. A hát-térben pedig Luczifernek árnyékszerű óriás alakja hatalmas, művészi kidolgozásban.

Oly rettenetes az a hangulat, oly lebütt az a megdöbbenés, mely az embert elfogja e borzalmas helyen. Még a legridegebb embert is rég nem érzett sejtelmek, kétségek, töprengések rohanják meg.

Hátha mégis? Hátha igaz? Hátha nem hiába tanultuk mi okos könyvekből s hallot-tuk tiszteletreméltó, hiteltérdemlő bácsiktól, hogy bizony aki rossz ember volt a földön, az nem viszi el szárazon a másvilágra. Ergo jó lesz ugy élnünk, hogy erre tekintettel és figyelemmel legyünk.

Javasolnék valamit, de nem teszem, mert ugy sem fogadják el. A fegyházból kiszaba-dulandó gyilkosokat, hamisítókat, rablókat, s egyéb zsványokat előbb ebbe a körépiletbe kellene hozni, hogy nézzék ki magukat s csak azután kellene őket szólnak eresztetni a nagyvilágra. Valamint hogy az sem ártana, ha az egyház fölkennt szolgál a gyónó híveket ide küldenék. Itt illendő bünbánatra buzdulnának.

Ami csekélységemet illeti, nagyon csábít az ellentét. Legközelebb elmegyek az — orfeumba. Meg vagyok róla győződve, hogy a látottak után nagyobb filozófiai magaslattól fogom nézni a szinpadon folyó hívságos cse-lekményeket . . .

— **Felhívjuk** lapunk olvasó közönségének figyelmét a mai számunkhoz csatolt mellékletre.

— **Esküvő.** Nigrinyi Zoltán helybeli gyógyszerész e hó 17-én déli 11 és fél óra kor esküszik hűséget Hódmező Vásárhelyt Richter Ilonka kisasszonynak, Mayer Ferdinánd szegedi nagykereskedő unokájának.

— **Közgyűlés.** Id. Piroška István lemondása folytán megüresedett bírói állás ideiglenes betöltése végett hivta egybe f. hó 27-ére Mátéffy Kálmán főszolgabíró a községi közgyűlést, választásra azonban nem került a sor, mert id. Piroška István, miután a közgyűlés többsége a bírói tisztség viselésére újból felkérte, lemondását visszavonta.

— **Osztják a nagyrétet!** Pompéry Elemér a nagyrét felosztására vállalkozó mérnök kiküldöttje, Breiner József, a mult héten csütörtökön bemutatta a kilenczes-bizottságnak a nagyrét örökös felosztásáról felvett térképet s egyuttal bejelentette, hogy a felosztást e hét első napjaiban megkezdí. A kilenczes felosztása már meglehetősen előre haladt, s mint értesülünk, ezen a héten befejezést is nyer.

— **Millenniumi iskolák Pustaszerezen.** A közoktatási miniszter értesítette Tergina Gyula szegedi kir. tanfelügyelőt, hogy a pustaszerei elszórt tanyatelepek közt három új állami népiskolát emeltet. Valóban ez lesz a legszebb emléke az ezredévek az első országgyűlés színterén.

— **Időjárás.** A márczius végén jelentkező meleg idő egészen elhitette már velünk, hogy itt a tavasz. Vékony, nyáriás öltözék járta, pihenőre tért a télikabát, nyugalomba vonult a suba és a sapka. Igen sok helyen a kályhát is kitétték már a szobából. Amde az a néhány kellemes tavaszi nap ugy látszik csak izlettető volt, hogy annál kellemetlenebbül haszon reánk a husvét hétfőjével kezdődő zord, hideg idő. Az elmúlt héten az egész országban, ép ugy mint nálunk, mindenütt havazott s 3-4 fokos hideg járta. Mégis csak igazuk van a régieknek, akik azt tartják, hogy míg nem csicsereg a fecske, addig nincs tavasz s a fecske megérkezése jelenti nálunk a tavaszias időjárás beköszöntését.

— **Képviselő választás Szegeden.** Ismeretes dolog olvasóink nagy része előtt, hogy Babó Emil dr., Szegedváros II. választókerületének 48-as elvű képviselője, ki mandátumát elblatolta, hamis kártyajátékon kapatván rajta, képviselői mandátumáról lemondani kényszerült, s lemondását a képviselőház tudomásul vette. Mint a napi lapok írják, az új képviselő választás május hó első napjaiban lesz; a 48-as párt részéről jelöltül Pósa Lajos író, Szegedváros szülöttjét, emlegetik; a szabadelvű pártnak azonban reménye van, hogy a kerületet, mely az előző cikklusban az övé volt, visszahódítja.

— **A tiszai állandó vashíd helyének** végleges kijelölése végett a mult héten lentjártak a miniszteriumtól s a Tisza árhidalására legalkalmasabb pontul a menttérre környékét állapították meg. Ha e mellett a terv mellett a kormány végleg megmaradna, városunknak az a nagy haszna válnék belőle, hogy a Szt. János felé vezető Szarvas-utczát az egész belváros hosszában kiköveznék, nevezetesen azért, mert a transversális utca vezetnék.

— **Hangverseny.** K. Félegyházán Szenyeyi József zenetanár tanítványaival f. hó 12-én d. u. 3 órakor a tanítóképezde zentermében ének- és zeneelőadást rendez, melyre a zene és tanúgy barátai szívesen láttatnak.

— **Új menetrend lép életbe a magy. áll. vasutak vonalán e hó 15-étől kezdve.** Hogy ez új menetrend életbelépése szokatlanul, a május 1-től eltérőleg hamarabb történik, az a közönségnek a kiállítás megnyitásától az új menetrendhez leendő szoktatása céljából eszközöltetett.

— **Kanyaró.** A mult hét folyamán szorványosan pusztított a kanyaró az iskolás gyermekek között. Szerencsere, az egyes esetek enyhébb lefolyásnak voltak.

— **Tavaszi gyakorlatok.** A millennium alkalmából a tavaszi fegyvergyakorlatok előbb tartatnak meg. Mintegy 50-60 pót-tartalékos holnap, 13-án vonul századahoz Szegedre.

— **Tafány.** China egyik városában Labancsi ur 60 chinai főresért Boc Moh col-légájától kibérelt 3 chinai hold földet. Labancsi ur sokalván az esetleges jövedelmet, a kibérelt földet harmadrésznvi haszonért egy tűzimádónak adta, kötelezvéen egyetemben az illetőt, hogy a három hold földön répaczukrot, naszpolyát természetesen a fehér elefánt tiszteletére. Megfejtési határidő: két hét. A helyes megfejtők közt egy üresedésben levő chinai állást fogunk kisorsolni, megjegyezvéen, hogy az érdekesebb megfejtők előnyben részesülnek.

Magyar Osztály-Sorsjáték. II. osztályu sorsjegyeknek a III. osztályra való megújítása naponként naponként, de legkésőbb május 2 ig eszközöltetik. A sorsjegyek megújítása a sorsjegyeken jelzett elárúsítóknál eszközöltetik és pedig a sorsjegy vissza szolgáltatása és a megújítási díj: 1 egész sorsjegyért 20 frt, 1 fél 10 frt, 1 tized 2 frt és 1 huszad 1 frt befizetésével. Teljes sorsjegyeket (mind a három osztályra érvényes sorsjegyeket) nem kel megújítani és a III. osztály huzásán minden további nélkül részt vesznek. Hogy a sorsjegytulajdonosoknak épen a megújítási határnap lejártakor (május 2.) való óriási tolongása elkerültessek, ajánlatosnak mutatkozik, miszerint mindenki igyekezzék a III. osztályu sorsjegyeknél előbb birtokába jutni.

A millennium és a Magyar Hirlap. Mindössze néhány hét választ el még bennünket Magyarországtól feléig tartó nagy ünnepétől, a millenniumtól. Erre a nemzeti nagy ünnepre készül most mindenki országázerre. Magától értetik, hogy a sajtó, amely minden nemes ügynek a fellendítője, a legelső tényező közt foglal majd helyet, amelyek a közönség segítségére lesnek abban, hogy mindenki tökéletes tájékozást szerezhesen arról, ami az ezredéves ünnephez tartozik. De a sajtó organumai közt is első helyen áll ezzel az igyekezéssel a Magyar Hirlap. A Magyar Hirlap eddig is a legváltozatosabb és legtartalmasabb fővárosi napilap volt; a legjelesebb írók és hirlapírók oly számmal csoportosultak köréje, hogy ebben a tekintetben a Magyar Hirlap szinte versenyen kívül áll. S mégis, újabb és újabb áldozatokat hoz ez a kitünő napilap a közönségnek, hogy a millenniumi nagy kampagnában a Magyar Hirlap olvasói kapják mindenről leggyorsabban a tökéletes információkat. Egész sereg új munkatársat szerződtetett a Magyar Hirlap a végett, hogy könnyebben felelhessen meg millenáris feladatainak. A kiállítás egész ideje alatt folyvást ad ugyanis a Magyar Hirlap külön lapokat, bővített s a rendesnél sokkal terjedelmesebb számokat, az események szerint. Ezenkívül „Kiállítási Utmutató“-val is kedveskedik a közönségnek. Ez az Utmutató szinte nélkülözhetetlen lesz mind azoknak, akik a kiállítást alaposan akarják megnézni; s a Magyar Hirlap előfizetői poton áron, negyedrészeért a rendes árnak, juthatnak majd hozzá. Szóval a Magyar Hirlap semmi áldozattól sem riad vissza, hogy magát a nagy közönségre nézve pótolhatatlanná tegye. Előfizetési ára évnegyedre 3 frt 50 kr., egy hónapra 1 frt 20 kr. Az előfizetési összegek a Magyar Hirlap kiadóhivatalába (Budapest, Honvéd-utca) küldendők.

Irodalom.

Az Árpádok korát tárgyalja az a hatalmas kötet, mely mint a Magyar Nemzet Millenniumi Történetének második kötete most a könyvpiacon került. Az egész kötetet Marczali Henrik egyetemi tanár írta, fényes kiállításáról pedig az Athenaeum kiadó társulat gondoskodott a legnagyobb áldozatkészséggel. A 700 lapra terjedő kötet

közel 400 szöveggel és 42 külön mű-melléklettel van disztive, utóbbiak között nem kevesebb, mint 14 remek kivitelű színnyomat, továbbá számos heliogravure, térkép, okirat-hasonmás stb. Marczali Henrik ezen jeles monographiát, mely a legteljesebb azok közül, melyek az Árpádkorról ezideig megjelentek, rendkívüli eredetiséggel és alaposággal írta meg. A politikai és hadászati események mellett állandó figyelmet fordít a kulturális, egyházi, törvénykezési és társadalmi viszonyokra és a mellett, hogy munkája a források feldolgozásában a történetírás eseményét valósítja meg, nem hiányzik irányából a lendület és melegség sem, melylyel a nehéz anyagba életet önt és képes az ő valóságos történet-bölcselmi mély felfogását a nagy közönségre is átvinni és a hazafias lelkesedést, mely őt a mű megírásában mindvégig vezette, olvasóival is végigéreztetni. Különös gondot fordított a jogi élet és alkotmány fejlődésére; egészen új például a hogy ő az arany bullának keletkezését és fejlődését tárgyalja. A munka feladatához képest a nemzetnek fejlődését is figyelemmel kíséri, s mondhatni ő az első, ki a Váradi regestrumot ebből a szempontból méltányolta. A mű használhatóságát nagyban emeli a kötet végén közölt részletes tartalomjegyzék és az összes előforduló okirat-hasonmásokhoz adott fordítások, melyek segítségével a laikus is élvezettel belemélyed a kötetben közzétett érdekes források olvasásába. A Millenniumi Történet harmadik kötete tudvalevőleg már két hónappal ezelőtt megjelent s így most már három befejezett kötet bizonyítja, hogy e nagyszerű vállalat megnyire megfelel mindazon várakozásoknak és reményeknek, melyeket megindulásakor hozzá fűztünk. A negyedik kötet, melyet Fraknoi írt, már sajtó alatt van és a nyár folyamán megjelenik. Ezt, mint értesülünk, a hatodik kötet fogja követni, mely ez év vége felé nyer befejezést. Így tehát a folyó év végével a monumentális vállalat felerésze az előfizetők kezében lesz. Minél inkább előrehalad a mű, annál jobban domborodik ki a vállalat monumentális volta, és annál inkább kell hinnünk, hogy nem lesz a hazában művelt család, mely a millenniumot megünnepelné anélkül, hogy a lefolyt ezredévről szóló eme remek kivitelű historiai munkát beszerezze. A mű ára kötetenkint füzve 6 frt, diszkötésben 8 frt.

Vasuti menetrend.

Szolnok—Budapest.

Szolnokról indul 11 óra 46 p. délelőtt, 4 óra 55 p. délután, 2 óra 30 p. éjjel, 5 óra 23 p. reggel. Budapestre érkezik 1 óra 50 p. délután, 8 óra 15 p. este, 5 óra 50 p. reggel és 7 óra 25 p. reggel.

Budapest—Solnok.

Budapestről indul 8 óra 25 p. reggel, 2 óra 10 p. délután, 7 óra 10 p. este és 9 óra 15 p. este. Solnokra érkezik 11 óra 24 p. délelőtt, 4 óra 07 p. délután, 10 óra 16 p. éj. és 11 óra 12 p. éjjel.

Csongrád—Félegyháza—Szeged.

Csongrádról indul 9 ó. 20 p. d. e., 2 ó. 45 p. d. u. Félegyházára ér. 10 ó. 21 p. d. e., 3 ó. 46 p. d. u. Félegyházáról ind. 12 ó. 19 p. d. u., 4 ó. 48 p. d. u. Szegedre érkezik 1 ó. 47 p. d. u., 5 ó. 49 p. d. u.

Szeged—Félegyháza—Csongrád.

Szegedről indul 10 ó. 01 p. d. e., 2 ó. 31 p. d. u. Félegyházára ér. 11 ó. 04 p. d. e., 4 ó. 3 p. d. u. Félegyházáról ind. 12 ó. 25 p. d. u., 5 ó. 10 p. d. u. Csongrádra ér. 1 ó. 25 p. d. u., 6 ó. 10 p. este.

Félegyháza—Budapest.

Félegyházáról indul 11 ó. 6 p. d. e., 4 ó. 13 p. d. u. Budapestre érkezik 1 ó. 25 p. d. u., 8 ó. 25 p. este.

Budapest—Félegyháza.

Budapestről indul 8 óra 30 perc reggel, 2 óra 25 perc délután, 4 óra 25 perc délután. Félegyházára érkezik 12 óra 11 perc délután, 4 óra 47 perc délután, 7 óra 57 perc este.

Felölös szerkesztő: **Éder János.**
Kiadólaptulajdonos: **Weisz Márk.**

A MAGYAR KIRÁLYI ÁLLAMVASUTAK GÉPGYÁRÁNAK VEZÉRÜGYNÖKSÉGE

BUDAPEST, József-körut 41. szám alatt.

Ajánlja: a magy. kir. államvasutak gépgyárában készült gőzeséplő garnitúráit, ipari ezélokra alkalmas „Compound” lokomobiljait és egyéb gazdasági gépeit.

1896. évi augusztus 1-től, Váci-körut 32. és József-körut 41. sz. alatt.

6-4

„Utolsó főhuzás.”

Magyar osztály sorsjáték.

Legnagyobb nyeresemény a legkedvezőbb esetben

1 Millio Korona.

Huzás naponta

1896 Május 12-től 28-ig.

Nyeremény	korona	=	korona
1 jutalomdíj	600 000	=	600 000
1 „	400 000	=	400 000
1 „	300 000	=	300 000
1 „	200 000	=	200 000
1 „	100 000	=	100 000
2 „	40 000	=	80 000
2 „	20 000	=	40 000
5 „	10 000	=	50 000
10 „	8 000	=	80 000
34 „	6 000	=	204 000
100 „	2 000	=	200 000
200 „	1 000	=	200 000
2 650 „	200	=	530 000
22 000 „	150	=	3 300 000
25 007	nyeremények és 1 jutalom	=	6 284 000

Ezen 57 nyeresemény közül az utoljára kihuzott kapja a 600 000 korona jutalomdíjat.

III. osztályú vételsorsjegyek árai:

$\frac{1}{1}$	$\frac{1}{2}$	$\frac{1}{10}$	$\frac{1}{20}$
60,—	30,—	6,—	3,—

forint

Ezen eredeti sorsjegy áraikon kívül ajánlott levél portoja és nyeresemény jegyzékért 25 Kr. melléklendő.

Sorsjegyeket ajánl és szétküld az összegnek postautalványon való előzetes beküldése mellett vagy utánvétellel

Heintze Károly

Budapest, Szervita-tér 3.

Sürcőny cím: Lotteheintze Budapest.

II. osztályú sorsjegyeknek a III. osztályra való megújítása a II. osztályú sorsjegy visszaadása és a megújítási díj befizetésével és pedig:

$\frac{1}{1}$	$\frac{1}{2}$	$\frac{1}{10}$	$\frac{1}{20}$
20.—	10.—	2.—	1.—

sorsjegy
forint

legkésőbbben május 2-ig eszközlendő.

Nyertes sorsjegyeket minden magasságban beváltak.

Szépítőszerek különlegességek

FISCHER RÓBERT

a vegyész tudora, a szépítőszerek készítő vegyészeti laboratóriumából.

Bécs. I. Habsburgergasse 4. II. emelet.

SZÖRVEZTŐ-SZER

(EPILATOIRE) az arc-szőr, a kézen s a karokon stb. előforduló szőr teljes kiirtására.

A kellemetlen helyen levő szőrnek akkénti kikapcsolása, hogy az *soha többé* utána ne nőjön; eddig csak óhaj volt, mivel ezt eddig semmiféle szerrel sem érhetük el. *Feltűnést* kelt ennél fogva az én szerem, a mely nemesak a szőrt pusztítja el, hanem annak utána növekedését is meggátolja, annál inkább, mert én a siker érdekében teljes garanciát nyújtok s kötelezem magamat, ha a szőr a kívánt eredménnyel nem járna, a teljes összeg visszaadására.

A különlegességek árai:

Szörvesztő-szer (Epilatoire) 1 kis üveg 5 frt. 1 nagy üveg 10 frt.

Szeplő-kenőcs 1 tégely 2 frt. (Bérmentes küldéssel 20 krral több.)

Ozon vízben felfogva 1 üveg $1\frac{1}{2}$ liter 1 frt 25 kr.

Szőkítő-víz Blondeur $\frac{1}{2}$ literes üveg 3 frt.

„Fő” hajfestő-szer, 1 doboz — fest szőkétől feketéig — 1 frt, 3 frt és 5 frt.

Poudre Email köznapi puder 3 szín változatban 1 karton pirosítóval 3 frt. Karton pirosító nélkül 2 frt.

Szer vörös orr ellen, 1 doboz 2 frt.

Gyógyászati quazz homok a miteszer eltávolítására 1 frt, 1.50.

Az *Ozon* és az egyes különlegességi szerek használatáról szóló ismertető füzetek *ingyen és bérmentesen*.

A *szerek ártalmatlan voltáról* tanuskodó bizonyítványok betekintethetők, ugyancsak a világ minden részéről érkezett köszönőiratok ezret. Teljes megbízható szaksterü *felvilágosítások* minden kosmetikus kérdésben *ingyen* naponként d. e. 10—12-ig, délután 2—4 óráig. Vidékre levél átján.

Raktár Budapesten: *Török József* gyógyszer-tárában Király-utca. *Fáy Kálmán* gyógyszerésznél a „Nagy Kristóf”-hoz.

12-3

Lapunk története.

1889. év elején nagy esemény történt városunkban; akkor jelent meg *Dr. Csongrádi Gábor* ügyvédjelölt szerkesztése alatt a „Csongrád” című vegyes tartalmu heti közlöny. A lapot a helybeli ellenzék vezérférfiai alapították azért, hogy megtörjék a helybeli szabadelvű párt erejét, mely párt *Dr. Szivák Imre* városunk volt érdemes országgyűlési képviselője vezetése alatt, erősen tartotta magát; kitartóan küzdött a szabadelvű eszmék zászlója alatt, daczára annak, hogy az ellenzék a demagógia fegyverét sem átalotta felhasználni, hogy a párt erejét megtörje.

Az ellenzéki vezérférfiak által alapított lap szerkesztője: *Dr. Csongrádi Gábor* ügyvédjelölt, mint később maga töredelmesen bevallotta, csak azért vállalkozott a nevezett lap szerkesztésére: mert mint földhöz ragadt szegény fiu, rá volt szorulva arra a pár száz forintra, melylyel kecségtették az esetben, ha a lap szerkesztését elvállalja és felelősséget vállal a szabadelvű párt és annak jelöltje: *Dr. Szivák Imre* ellen irányult bármiféle piszkos hirlapi támadásokért. Így azután *Dr. Csongrádi Gábor* köpönye alá rejtőzve, a helybeli szabadelvű párt vezetői durvánál-durvább hirlapi támadásokban részesültek; sőt ez sem volt elég: hanem minden intelligens férfit agyon rágalmaztak, akiről csak gondolták, hogy a szabadelvű párt hive.

A helybeli szabadelvű párt vezérférfiai utóvégre megsokallották az ellenük irányult vad hajsztát, de más részt attól is tartottak, hogy az esetben, ha a hirlapi támadásokat, sajtó utján meg nem ezáfolják, a nép közvéleménye a párttól elfordul, elhatározták, hogy lapot alapítanak, melynek egyik fő czélja lesz a támadásokat ellensúlyozni, a másik pedig a község ügyeiért küzdeni. E czélból a szabadelvű párt egyik tevékeny és álhathatos tagját: *Eder János* tanárt kérték fel egy lap megindítására. Ki azután „Tiszavidék” cím alatt a lapot, mint felelős szerkesztő meg is indította; társ-szerkesztőül csatlakozott hozzá: *Tary István* közigazgatási gyakornok. A szabadelvű párt felszólítása folytán, mint belső munkatársak léptek a szerkesztőségbe: *Sövénházy Antal* polg. isk. tan. és tisztelendő *Márk Balázs* r. kath. hitoktató, továbbá: *Réti Ferencz* ügyvéd, *Sóhlya Gyula* jegyző és *Holczér Adolf* ügyvédjelölt, mint munkatársak.

Alig töltöttek azonban 2 évet a „Tiszavidék” szerkesztőségében, a kiadóval összeütközésbe jöttek, minek következtében a lap felelős-szerkesztője: *Eder János* lemondott a nevezett lap szerkesztéséről és már 1891. január 26-án egy új lap: a „Csongrádi Lap” szerkesztését vette át.

Az 1892-iki országgyűlési képviselő-választások alkalmával az ellenzék *Hock* Jánost léptette fel „nemzeti párti” programmal; ekkor tört ki a hirlapi harc teljes erővel. *Hock* János és *Hegyi Antal* helybeli plébános valósággal phanatizáltak az amugy is vakbuzgó r. kath. választókat. Harcba vitték a vallást; a választási jelvényeket: a keresztet. Felhasználták a templomot, az egyházi szószékeket kortes czélokra; ilyen körülmények közt azután 1892. január 28-án elbukott a szabadelvű párt jelöltje: *Dr. Szivák Imre*; vele együtt elbukni látszott a szabadelvű párt zászlója is.

Hogy a szabadelvűség zászlója nem bukott el, sőt ma erősebben áll, mint valaha, azt a lap szerkesztőségének és munkatársainak lehet köszönni, kik daczára minden támadásnak, meghurezoltatásnak, a legváltóságosabb időben is rettenthetetlenül küzdöttek és küzdenek ma is a szabadelvű eszmék mellett.

A „Csongrádi Lap” felelős-szerkesztője: *Eder János*. A szerkesztőség tagjai: *Sövénházy Antal* polg. isk. tan. *Blázsik Mihály*, *Sághy Mihály* elemi iskolai tanítók, *Holczér Adolf*, *Sóhlya Gyula* községi jegyzők és *Réti Ferencz* ügyvéd.

Csongrád, 1896. ápril 8-án.

A „Csongrádi Lap” szerkesztősége.
Kiadó: Weisz Márk.

